

**Missa inte chansen att
”Bli en dåre!”**

Regi: Kia Berglund

Skådespelare: Gunilla Röör, Tana Maneva, Hanna Lekander, Andreas Edwards, Martin Aliaga m fl.

På Teater Giljotin i Stockholm pågår ett projekt som du inte ska missunna dig, skriver Cecilia Hector, som har deltagit i denna 48-timmars happening där publiken deltar som både anhörig, personal och patient.

Eric Hermelin

Den 48 timmar långa föreställningen är indelad i fyra pass och spelas under helgerna fram till maj. Som publik blir vi inskrivna med högkostnadskort och allt och placeras i grupper som anhörig, personal eller patient.

Alla dessa positioner hinner vi med. En skriven instruktion om att möta patienternas blickar med kärlek delas ut, och vi blir intervjuade innan vi får en provanställning.

Snart märker vi att skådespelarna går ut och in i sina roller som personal eller patienter, ja det finns vaktmästare och inhyrda terapeuter också.

Så ges flertaliga möjligheter att begrunda det faktum att gränserna är flytande mellan sjukt och friskt, mellan ”besvärliga människor” och välfungerande.

VI SLUSSAS med fast hand runt i de otroligt vindlande teaterlokalerna. Rökare förvisas till en piskbalkong utanför köket. Dramatiska höjdpunkter som suicidförsök och rasande familjesamtal blandas med storgruppsterapi och tillfälliga avbrott när någons ångest blir för stor eller någon annan agerar ut sitt hat. Personalen har också sina bekymmer, men är genomgående professionell och välbalanserad. Väl iklädd sin tillfälliga roll spelar man konsekvent – vi är snart införstådda med det faktum att vi alla är där på olika villkor, men med en gemensam verklighet som tränger sig på.

Två kärnor, för att inte säga stjärnor, utgör navet runt vilket detta dårhus sakta cirkulerar. Bägge spelas av Gunilla Röör. Dels gestaltar hon chefsläkaren. Sträng och dominant på ett sätt som oftast inger lugn. I denna tillvaro fylld av sköra existenser behövs en fast hand som aldrig tvivlar på sitt eget omdöme, hur hårresande det än kan verka ibland. Här finns någon att förhålla sig till.

DEN ANDRA ROLLEN är en berömd mentalpatient, Eric Hermelin. Han spärrades in, alternativt tog i mitten av 1900-talet sin tillflykt till St Lars sinnessjukhus i Lund undan sin alkoholism och sannolikt även annat som störde hand livsgärning - att översatt persisk lyrik till svenska. Långt ifrån att ”upphöja psykotiska vanföreställningar... till existentiella dygder” som någon sagt, gör teaterensemblen i Kia Berglunds regi ett starkt berörande skådespel där vi inbjuds att se oss själva i förhållande till de drabbade intagna patienterna.

Att både kunna se psykisk smärta som outhärdlig och begriplig, det är psykologins uppgift inom psykiatrin. Efter att ha fått detta vitaliserat i teaterform kan man med fördel gå hem och läsa Ingrid Carlgrens Pillret (2009) och Jurgen Reeders Det tystade samtalet (2010).

Sen är man rustad för en kvalificerad diskussion om psykiatrin i dag.

CECILIA HECTOR

MARS 2011 (V2)